14e JAARGANG. CURAÇAO DEN 19n. JUNI 1897. No. 703

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50 voor elken regel fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl 10,— pa anja.
Un number só fl. 0,20.
Un anuncio di 1 té 7 regel fl. 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

Curaçao, 18 Juni.

EEN LIJKREDE IN DE NOTRE-DAME.

Het ongeloovige kamp in Frankrijk heeft zich heel wat verontwaardigd getoond over de lijkrede, gehouden door Pater M. J. OLLIVIER, Dominicaan en conferencier der Notre-Dame, bij de begrafenis der slachtoffers van den brand in de Rue Jean Goujon. Die verontwaardiging deelde zich mede aan de geestverwanten in het overige Europa en bracht zelfs gemoederen in beweging op ons kalm Curaçao. Nu nemen wij gaarne aan, dat omtrent de beoordeeling van Pater OLLIVIER's lijkrede de telegraaf het eerst het slotwoord der grootste schreeuwers overbracht, ja wij geven zelfs de mogelijkheid toe, dat in de omstandigheden, waaronder de lijkrede werd uitgesproken, den redenaar in het vuur der improvisatie een woord kon zijn ontvallen, dat hij bij kalm nadenken niet kon verantwoorden, in geen geval echter ging het aan woorden te doen hooren, zooals de volgende:

Het is te betreuren, dat men bij elke gelegenheid de Voorzienigheid zoekt te trekken in de zaken der wereld.

En aanleiding tot het bezigen van zulk een woord was: Pater OLLIVIER heeft gezegd, dat de slachtoffers van den brand als brandoffers gevallen en opgeofferd zijn voor de zonden der vrijdenkers in Frankrijk.

Wij hebben thans *in extenso* voor ons de lijkrede, zooals deze gehouden is door Pater OLLIVIER in de Notre-Dame van Parijs. Doch daarnaast ook de *N. R. Ct.* van 7, 11 en 12 Mei, die even onwetend met betrekking tot het leerstuk der noodzakelijkheid van het zoenoffer, als hare Parijsche berichtgevers, het volgende schreef in haar nummer van 7 Mei:

Het royalistische-mondaine blad *Le Gaulois* spreekt, wel overdreven, van de Christenen, die hier gestorven zijn op het veld van eer, weldadigheid oefenende en van den stoet van vrouwen, die ten hemel begeleiden "een prinses van van het Huis van Frankrijk, die men nog zoekt en reeds beweent. — Zij, die gelooven, zouden zóó willen sterven!" zegt Cornély in een onmetelijke rhetorische figuur. Anders spreekt Hepp in zijn prachtig stukje: "Bazaar van weldadigheid en bazaar van den dood. Is dát de belooning? Men begrijpt zoo'n ongeluk niet meer dan men den bliksem begrijpt, die in een kerk slaat. En als dát het lot is, dat de Voorzienigheid hun toebeschikt, die de wet van de goedheid en van de rechtvaardigheid in acht nemen, wat wacht dan wel de anderen!"

In haar nummer van 11 Mei moest de lijkredenaar het ontgelden;

In de Notre-Dame is in tegenwoordigheid van den President een redevoering gehouden door den bekenden pater Ollivier, die o. a. door den *Figaro* zeer gestreng wordt beoordeeld en dan ook in hooge mate ongepast was. De Dominikaansche prediker noemde de ramp een kastijding van God, welke Frankrijk, dat van zijn oude traditiën was afgeweken, had verdiend. "In plaats van aan het hoofd van de Christelijke beschaving te gaan, heeft Frankrijk erin toegestemd als dienares of als slavin leerstellingen te volgen, welke even vreemd zijn aan zijn geest als aan zijn oorsprong. Het heeft zich overgegeven aan zeden, waarin niets van zijn fiere en edelmoedige natuur was terug te vinden, en zijn naam is gelijkluidend geworden aan dien van dwaasheid en ondankbaarheid tegen God...."

In dien toon ging het, in tegenwoordigheid van het hoofd van den Staat, verder. De rede bracht een pijnlijken indruk teweeg. Zelfs de leden der geestelijkheid en de meest conservatieve aanwezigen waren over deze woorden verontwaardigd. "Herhaaldelijk, zegt de *Figaro*, "richtte de geestelijke directe aanvallen tegen de regeering, welke daar algemeen vertegenwoordigd was. Pater Ollivier is een redenaar van groot talent; maar hij heeft een slechten dag gehad...."

In haar nummer van 12 Mei kwam zij nog eens op de zaak terug:

De ongepaste rede van pater Ollivier blijft de pers in beweging brengen. De geestelijke, door den *Gaulois* geïnterviewd, heeft verklaard niets ten nadeele van de *tegenwoordige* regeering te hebben willen zeggen en na zijn rede door den Kardinaal-aartsbisschop te zijn gecomplimenteerd. Toch is in verband met dit kabaaltje, zeer opmerkenswaardig de bijzondere hartelijkheid van Mgr. Richard tegenover president Faure.

Wij hebben ons de moeite getroost deze aanhalingen uit de *N. R. Ct.* over te schrijven, omdat zij vrij wel in den breede weergeven het woord, waarop wij in het begin van dit artikel doelen, vooral wanneer wij daarbij ook het vervolg voegen:

Deze onvoorzichtige taal heeft de afkeuring verdiend van Kardinaal Richard, aartsbisschop van Parijs. Deze hooggeplaatste prelaat richtte een brief aan President Faure om hem te bedanken dat hij tegenwoordig was geweest bij de lijkplechtigheid voor de zielerust der slachtoffers van dien brand.... Deze brief wordt algemeen beschouwd als een eerherstel voor de onvoorzichtige taal van Pater Ollivier.

Twee punten van beschuldiging dan worden hoofdzakelijk tegen den lijkredenaar ingebracht: hij heeft zich aan de regeering vergrepen; hij heeft de slachtoffers van den brand martelaressen genoemd voor de zonden der vrijdenkers in Frankrijk.

Hoe trad Pater OLLIVIER op in de Notre-Dame?

Toen MASSILLON de lijkrede hield op LODEWIJK XIV, begon hij met deze woorden: *God alleen is groot!* En dat woord werd gesproken in tegenwoordigheid der hovelingen, die tijdens zijn leven den *Roi-Soleil* aanbeden hadden en gevleid, en hem den titel van den *Groote* gegeven hadden.

Zoo ooit, dan was hier de taal van MASSILLON een zinspeling op de toenmalige regeering, en toch niemand heeft hem het recht betwist om dat snerpende woord te spreken. MASSILLON stond bij de lijkbaar van LODEWIJK XIV niet om een wufte, vage rede uit te spreken, zonder nut voor den doode en onvruchtbaar voor de levenden, maar hij kwam daar in de volle kracht zijner waardigheid, als priester der Katholieke Kerk, derhalve als leeraar, als verkondiger van Gods woord, dat geen ijdele taal naast zich duldt in den mond van zijn dienaar, maar door den priester moet verkondigd worden ook bij de asch van den doode, ten voordeele der levenden.

Pater OLLIVIER trad in de Notre-Dame op als priester der Katholieke Kerk, derhalve als leeraar, als verkondiger van Gods woord, om in de nabijheid eener hoogst treurige lijkbaar lessen van heil te geven aan de levenden. Pater OLLIVIER stond hier niet voor het lijk van den President der Fransche Republiek, noch voor dat van een ander regeeringspersoon, en daarom was hij niet zoo onverstandig, gelijk men hem voorstelt, om iets te zeggen over de tegenwoordige regeering. Doch hij heeft ook, ofschoon men het tegendeel beweert, niets gezegd van vroegere regeeringen. Om zich daarvan te overtuigen, leze men *zelf* de prachtige lijkrede, die door Pater OLLIVIER werd gehouden; wij voor ons zouden wel eens willen weten, of zij, die onder ons spraken zooals wij in den beginne aangaven, dit reeds gedaan hebben. Maar als leeraar op den beroemdsten kansel van Frankrijk zocht Pater OLLIVIER den oorsprong der ramp op en wees dien aan in de scheiding tusschen God en Frankrijk, in de afdwaling der wetenschap en in de verdeeldheid onder de kinderen van hetzelfde vaderland. En daarnaast bracht hij zoeten troost aan de treu-

---

FEUILLETON.

UN SOLDAT.

Despues di nos promer derrota di 1870, koe nan a ripara, koe es dos tres soldat koe nos tabatin no tabata suficiente contra es gran cantidad di enemigoe, i koe nan a hasi un jamamentoe riba amor patrio di pueblo francés, hoben i bieuw, ricoe i pober a bin presenta nan pa defende es tera koe nan a nace ariba.

Mucha, koe apena a cumpli 15 anja di edad, anciano, Francés di moda bieuw, koe a bira hoben pa nan patriotismo, tur a bin rondona bandera di Francia.

Un dia mainta a bini un homber bieuw. E tabata un berdadera militair: mustasji blancoe, wowo bibo ma flaco di curpa i doblá bao di peso di su mas of menos 63 anja. Riba su cara hende por a lesa un dolor violento.

"Kaptein," e disi, "mi ta un di bo. Ata mi papel."

El a bini di Vesoul, koe un papel koe e ta marar na sirbisji durante guerra.

"Pobercito," mi disi conmové, mientras koe mi tabata duné manoe, "ta boenita, es koe bo ta hasi; ma bo no ta tene koe cansancio lo vence bo animo?"

El tabata mira mi serio den mi cara: "No teme nada," e disi cu mi, "mi ta parce berdad poco cansar, ma mi ta fuerte ainda, kaptein; i lo bo mira. Mi ta suplica bo solamente di larga mi bai unbez contra enemigoe; mi ta un soldat bieuw, mi mester bringa contrá Prusianonan." I vengansa tabata lombra den su wowo. Es pober homber tabata kere, koe tabata manera na otro tempoe koe tabata tene cuenta tambe cu animo di un hende.

Mi a puntrele koe e no tin ningun familia; ma mes ora lagrima a cuminsa basja riba su cara i e disi:

"Sigoer, kaptein, mi tin familia ainda ma mi no por keda mas. Mi tabatin un jioe, un famoso mucha di 17 anja, un curason balente....Dia nan a deklara guerra, mi a bisé: Mi jioe munstra awor koe bo ta un francés. I el a bai. El a drenta un regimiento koe hustamente tabata bai bringa; el a jega solamente na Torbach; di promé bala a kogé. Bo ta mira, for di es momento ai bida ta insoportable pa mi. Mi muger no ta larga mi cu sociego, e ta bisa cu mi a mata su jioe. Mi ta comprende, dolor a tolondré; ma mi a corda di otro manera i mi a bisa: Pasobra semper bo ta papia asina lo bo no tin dilanti bo bista, es un koe bo ta culpa di morto di bo jioe, lo mi trata na vinge. Mi a drenta sirbisji....i atá mi, kaptein."

E tabata jora; mi a hasi manera mi ta frega mi nanisji, pasobra lagrima a jena mi wowo tambe. Pober tata!

Mi a tumé den mi regimiento i mi a duna tur orden di trató asina bon koe ta posible; koe gusto lo mi kier a hasié oppasser, pa e no participa den ningun combate, ma e tabata conose sirbisji i e no tabata contento mientras no a traté mescos cu otro; e tabata un berdadera soldat.

Nos a pone nos campamento serka Vincennes. Un cierto dia el a bin pidi mi verlof pa e bai busca algun provision. Mi a permitié i consegé di ta prudente, pasobra diferente soldat a sali heridá, di bala di enemigoe ora nan a bai pikié batata i cu nan mester a jega mucho den curpa di enemigoe.

A bira nochi i Moirand — mi a lubida di bisa su nomber — no a bolbe ainda; mi a cuminsa bira desconfiá i culpá mi mes di a permitié bai, ma na es momentoe ai mi tent a habri i el a drenta serka mi cu un sacu pisá riba su scouder.

"Pordon, dispensa mi kaptein", e dici cu mi, mi a tarda un poco, ma aki mi tin dos konyntji; mi conose es affaire aki, bo sabi! Bo kier nan?"

Despues koe el a pone es konyntjinan riba mesa, e dici cu mi cu masjar con fiansa:

"Kaptein, mi kier pidi bo un cos, ma bo no mester papia nada. Bo ta sigura mi?"

E tabata munstra asina contentoe, koe pa ningun placa di mundoe lo mi kier a kita su legria i pesai mi a priminti di no papia nada.

— "Mi ta desea anto koe lo bo manda e cos aki pa es bieuw di mi, lo e ta masjar contentoe...."

I papiando asina, el a hinka manoe den es sacoe i el a saka un petji di un soldat prusiano.

Moirand mester a traha duro.

No solamente el a kohe es konyntjinan, ma e mester a gatia den jerbanan i jega te na post di prusianonan i mata cualkier di es centinelanan cu su cuchioe.

Pa esai el a trese es petji pa su bieuw, como prueba koe el a mata un di es bordugonan di su jioe.

Aunke mi a bisé koe lo mi no papia nada, toch mi a duné un skwal.... pasobra mi tabata corda: ta un enemigoe el a mata, i nan tambe lo a tira riba djé, ma ken sabi koe es un tambe cu a perde su bida di es manera ai riba tera strangero, no ta único jioe di un viuda?

Algun ora despues nos mester a mar-

renden door de hond uit te spreken, dat de beproeving Gods barmhartigheid zou afroepen over Frankrijk en het teerenigen en op betere wegen brengen zou, zij noemde voorts [illegible] op de slachtoffers te wijzen als op voorspreeksters bij God voor het ongelukkige vaderland.

Zooals [illegible] van Pater OLLIVIER's [illegible] lijkrede.

Het tweede punt van beschuldiging tegen Pater OLLIVIER bestaat hierin, dat hij de slachtoffers van den brand martelaressen genoemd heeft, als waren zij gelijk slachtoffers opgeofferd voor de zonden van anderen.

Vooreerst dient wel te worden opgemerkt, dat Pater OLLIVIER het woord martelaressen slechts eenmaal genoemd heeft en dan nog in meer overdrachtelijken zin [illegible] van slachtoffers. Zij zijn dan ook geen martelaressen in de gewone beteekenis van het woord. Hier immers wordt, zooals bij een martelaar wordt verstaan, de vrije wil om voor Christus [illegible] gemarteld te worden. "De [illegible]", sprak Pater OLLIVIER, "heeft haar geen tijd gelaten om te beven, voor zij haar trof."

Heeft Pater OLLIVIER de slachtoffers martelaressen genoemd, dan was het omdat zij een heilzaam leven leidden, zooals blijkt uit de van [illegible] renden in de Fransche bladen, en zooals het liefdewerk, dat zij deden toen zij stierven, mag doen vermoeden; en omdat God de ramp [illegible] tot bekeering van Frankrijk.

Door van de zaak te willen praten [illegible] niets meer begrijpen. Zij nemen niet aan, dat er voldaan moet worden voor de zonden, en als zij van God spreken, spreken zij altijd van een goeden, nooit van een rechtvaardigen God; [illegible] zouden zij daarmede de leer der eeuwige vergelding tot een fabel maken. Wij echter verbergen het niet en verkondigen het luide, dat juist om hen, die zoo spreken, tegen de [illegible] te beschermen, God dikwijls het bloed der onschuldigen neemt. Wie weet hoe velen van hen door den dood der Parijsche slachtoffers tot nadenken zullen gebracht worden en tot bekeering zullen komen!

Wij meenen [illegible] te moeten spreken. Men zou ons kunnen tegenwerpen, dat wij lang getalmd hebben met de weerlegging van een woord, dat in het openbaar hier gesproken rechtstreeks indruischte tegen de beginselen die wij voorstaan.

Wij antwoorden daarop, dat wij niet zonder kennis van zaken hebben willen oordeelen en daarom gewacht hebben, totdat wij de lijkrede van Pater OLLIVIER in haar geheel en onvervalscht in ons bezit hadden. En nog zouden wij misschien wel wetende hoe onvruchtbaar en zonder nut het is stoffen te behandelen, die met de [illegible] samenhangen, [illegible] hebben de bovengenoemde lijkrede te bespreken, ware het niet geweest, dat een onzer lezers ons eene hier [illegible] Hollandsche courant heeft toegezonden met verwijzing naar een artikel, waarin met den grootsten [illegible] verslag werd gegeven van den brand en de lijkrede te Parijs. Dat werd gesproken [illegible] en wij hebben het gedaan, [illegible] de waarheid en overtuigd van het goed recht der Katholieken [illegible]. Niet om, zooals men van andere zijde beproefd [illegible], iemand, die dan ook te zwijgen of te beleedigen.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Gouvernementsbesluiten.

Naar de Staatscourant met de mail van gisteren ontvangen, mededeelt, is bij K.B. benoemd de Heer A. [illegible] gezaghebber van Aruba, [illegible] verleend met 1 Juli [illegible], benoemd de Heer J. A. DE VEER, gezaghebber van [illegible], tot gezaghebber van Aruba, en de Heer [illegible] ZEPPENFELDT, [illegible] tot gezaghebber van Saba, en [illegible] met ingang van den dag, waarop zij [illegible] zullen aanvaarden.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 11 dezer maand No. [illegible] is de Heer H. J. SCHRADER benoemd:
1o. tot plaatsvervangend Kantonrechter op Aruba;
2o. tot secretaris der Commissie van toezicht op de mijnwerken aldaar.

Bij Gouvernements-beschikking dd. 13 dezer maand No. [illegible] is gedurende het verlof van den Heer A. G. [illegible], Hoofd der Landsschool op Bonaire, de Heer C. J. [illegible], onderwijzer der 1e klasse bij het Openbaar Onderwijs aldaar, belast met de betrekking van Hoofd der Landsschool te Bonaire.

Bij Gouvernements-beschikking dd. [illegible] Juni No. [illegible] is bepaald, dat in de [illegible] seinen voor aankomende vaartuigen, achter het nommer 761 zal gelezen worden: Noorwegsche vlag.

Kerkelijke berichten.

Z. D. H. Mgr. I. J. A. VAN BAARS zal de volgende week voortgaan met de buitenparochiën te bezoeken en dienvolgende Woensdag in den namiddag naar Santa Maria vertrekken, waar reeds toebereidselen worden gemaakt tot een waardige ontvangst.

Donderdag ll. zijn met de *Prins Willem II* uit Amsterdam vertrokken met bestemming naar de Curaçaosche missie de Eerw. Paters B. VAN [illegible] en P. [illegible], beiden van de Orde der Predikheeren en uit het klooster van Huissen. Deze missionarissen zullen in September door nog vier leden derzelfde Orde gevolgd worden.

Deze week waren wij in de gelegenheid op de plantage Scherpenheuvel het [illegible] nieuw seminarie te bezichtigen, dat op last van Z. H. den Paus wordt opgericht, en gebruikt zal worden onder de leiding van de Eerw. P. P. Dominicanen der Hollandsche provincie tot vorming van inlandsche priesters.

Het nieuwe seminarie zal een [illegible] vormen met een [illegible]. Het hoofdgebouw, dat reeds onder dak is en een lengte heeft van ongeveer 40 Meter, zal beneden ruime [illegible] worden tot spreekkamers, [illegible] terwijl op de bovenverdieping de kamers der professoren gevonden worden. De beide vleugels, met welker bouw reeds een begin is gemaakt, zullen beneden de refter, bibliotheek, keuken en andere vertrekken tot huiselijk gebruik bevatten, de bovenverdieping zal worden ingericht tot huisvesting der studenten, die ieder een afzonderlijke kamer zullen hebben. De vleugels aan een kant verbonden door het hoofdgebouw, zullen aan de andere zijde vereenigd zijn door de kapel van het seminarie. Het terrein tusschen de vier gebouwen zal door [illegible] bestemd worden tot het aanbrengen van regenbakken. Verder wordt aan de gebouwen boven en beneden een doorloopende open galerij aangebracht.

[illegible] dat voor het doel waarvoor Scherpenheuvel is aangewezen, geen betere plaats had kunnen gekozen worden. Zeer rustig en frisch op een heuvel gelegen biedt het nieuwe seminarie alles wat tot een [illegible] studie, zooals die van den toekomstigen priester, wordt vereischt. En na den arbeid wordt het lichaam en de geest verfrischt door de [illegible] verrukkelijk [illegible] men, met [illegible] in het verschiet van den hoogen heuveltop heeft. De [illegible] Scherpenheuvel een [illegible] plekje te doen zijn. Aan den voet van den heuvel vindt men [illegible], dat overheerlijke [illegible] blijft en besproeid wordt door het water van een beek, die zeldzaam voorkomt op ons eiland, bijna nooit uitdroogt.

Men denkt in Januari van het volgend jaar met het optrekken der gebouwen gereed te zijn.

Ook op Pietermaai is de bouw van het Zustershuis en van de Zustersschool in vollen gang. En met allen spoed wordt het werk voortgezet om ook Pietermaai binnen korten tijd evenals nu reeds Otrabanda op ruimer schaal te doen deelen in de zegeningen van het Katholiek bijzonder onderwijs.

Afgaande op de teekening, waarvan de ontwerper door den bijzonderen bouwtrant, die voor het optrekken van het gebouw wordt aangegeven, zich gemakkelijk laat raden, kunnen wij hier nog bijvoegen, dat ook dit gebouw een sieraad zal zijn voor onze stad. De voorgevel zal komen te staan aan den kant van Scharloo en zal waarlijk geen [illegible] doen aan de omgeving, waarin hij wordt geplaatst.

Posterij en Telegraphie.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar teruggezonden brieven.

T. N. C. Pardo. Tiburcio Aguirre. [illegible] Neuman. Catharina [illegible] Manuel Ebbes. [illegible]

De chef van het station van den kabel maakt bij dezen den handel en het publiek in het algemeen bekend, dat het nieuwe telegraphisch reglement, herzien door de internationale conferentie, die te Budapest in Juni en Juli 1896 gehouden is, den 1sten Juli aanstaande in werking zal treden.

De voornaamste wijzigingen in het tarief der telegrammen zijn de volgende:

1. In telegrammen, die uitsluitend zijn opgesteld in verstaanbare taal, is het maximum der lengte van het woord bepaald op vijftien letters.
2. In telegrammen opgesteld in overeengekomen taal, blijft het maximum der lengte van het woord zooals vroeger bepaald op tien letters.
3. In gemengde telegrammen, namelijk in die, welke opgesteld zijn in verstaanbare en in overeengekomen taal, blijft het maximum voor alle woorden bepaald op tien letters.
Wanneer het gemengde telegram cijfergroepen bevat, dan wordt elke groep evenveel malen als ze vijf cijfers bevat, voor een woord geteld.
4. Indien het gemengde telegram slechts woorden in verstaanbare taal en cijfergroepen bevat, dan [illegible] de lengte der [illegible] woorden [illegible] op [illegible] der groepen [illegible] vijf cijfers voor een woord.
5. In de cijfertelegrammen worden de groepen, zoovele malen als ze vijf cijfers bevatten, voor woorden gerekend, en [illegible] voor een woord.
Dezelfde regel geldt ook bij het berekenen der lettergroepen, evenzeer bij de groepen van cijfers en letters, die als handelsmerken gebruikt worden.

Justitie.

Sinds Augustus van het vorige jaar bevond zich hier in voorarrest JAN GERARDO, die te Bonaire een vrouw ROSA FLORES genaamd, om het leven

---

cia: tabata [illegible], koe nos a crusa mondi di Vincennes. Es mondi koe algun tempo tabata asina bunita i contento, awor e ta un imagen di guerra, un lugar miserable.

Di dia a hacer; tabata frioe i [illegible] nos a sigi nos camina. Di aleuw nos tabata tende boroto di tiro di cajon i cada un di nos tabata sinti koe podesé awé ta nos ultimo dia; cada un di nos tabata corda mas [illegible] esnan di nos ta stima i [illegible] es Un na kende nos tur ta kere.

"Kaptein", Moirand disi, mientras e tabata supia den su man, "mi tin speranza di mira nan awé di aserta. Ajera mi a [illegible] na sol, na awe lo ta mas."

Banenda di Maisons-Alfort nos a pasa banda di Sena i nos a pianta den mondi. Caminando mas adilanti nos a ripara koe tiramento tabata mas tanto. Ma camina tabata limpi, nos no a mira ni un soldat. Huma tabata tapa mondi; na banda robez di nos, hende mester a mira com un sonjanji kier a subi un muraya di miedo di tiro; den camina cabai di oficialnan tabata kore basji manera loco. Serka nos a presenta un bista doloroso; un cabai tur na sanger tabata salta riba tres pia i grita; riba su rodia un pida carni na sanger tabata colgá, el a sigi tras tras largando camina koe e pasa tur na sanger.

Tabata horrible.

Polber tabata hasi su trabao terrible. Tabata tristoe di mira com dilanti boca di cajon soldannan tabata cera [illegible]. Como costumbre di es tempo ai nan a pone caballeria tras di barrij, pasobra di otro manera nan koe no ta hasi barrij ningun daño. Lo hasi caballeria mucho.

Un trupa di artilleria i infanteria tabata bini di Pompadour i largando nan tras un cunucoe na candela. Ta parce cu nan a ripara koe nos ta di ningun utilidad, pa esai nos a retira nos un poco.

Un cuart di ora despues nos tabata riba-bao, pasobra pronto nos mester bai contra enemigoe i desdi mas leiden ne na di mas bieuw tabata grita: "alaña, alaña" cu nan ta bai trata cu enemigoe.

Na kende nos tin di gradici, koe nos tabata spera en bano un triunfo brijante? — Mi no sabi.

Nos, mortalnan ordinario, sabi asina poco di secretonan di generalnan. Lo ke ta sigur, koe den tur falta cu generalnan a hasi, es un asi tabata di mas extraordinario.

Segun nan tabata conta, un ordinans a bin spierta, koe na es cunucoe, koe mi a papia mas ariba, un compañie di zouavo tabata den gran apuro, pa defende es cunucoe cu un numero grandi di enemigoe tabata trata di tuma; un carga di caballeria na un momento propio lo tabatin un resultado brijante.

"Lo tabata verdad? — Atrobe mi ta bisa cu mi no sabi. Den tur caso lo nan a manda un ataka.

Es comando ai tabata [illegible] i manera loco, cabajnan a kore frenta e cunucoe. Di repente nos tabata tende tiro di sacpet i tambe nos tabata distingui mas [illegible] claro gritonan di dolor i di rabia.

Kiko tabata sosede?

Un regimiento di lancero koe tabata na cabez di brigada a cumpli cu es comando; ma ora nan a yega na es cunucoe koe nan a kere tabata ocupa pa francés, nan a contra cu un descarga di sacpet di prusianonan, koe tabata scondir tras di muraja — Sorpresa agradable, esai mi ta sigura bo!

Tera tabata tapar cu morto i heridonan, i poco poco es regiment a retira pasobra e no por a resisti.

Balanan tabata fluit na tur banda di mi i mi dilanti, na banda i mi tras morto tabata cai; dos barrij tambe a cumunza [illegible] koe di nan, i nan candela por a ciega hende. Cada tiro tabata un sego di hende den ansia di morto y muriendo.

I ainda cu es rabia den nan curason!

Sabia den mas morto bo dilanti, i si un enemigoe na bista!

I moeri també pa bobidad di otro, sin gloria ó honor. I sin embargo ningun hende a keha pa es retirada ai! Es soldatonan a merecé di tabata hiber na accion mas glorioso. Nan geie a bringa na Reichshofen, i es soldatnan ai [illegible] moenstra koe nan tin mes coerazon, mes desprecio di morto koe es troepanan ajar; e comandant mes a keda meimei di es boroto di gera, di tiro i di boelamentoe di granada, mes calmo, sosegá, trankil manera é ta na un parada.

Alaña nos a yega for di alcance di caponnan di enemigonan. Mi a tendé un boroto suave i significativo. Un bala, di ultimo koe por a alcanza nos, a coné mi pober i bieuw Moirand: es bala a traspasa su lomba i su pecho. Es bieuw a ras pacliantí, el a slip for di silja i el a cai na suela. "Pobrecito, mi dici, alomenos lo bo descansa huntoe coe esnan koe ta di bo. Bo morto prusianonan lo no haya."

Algun di mi hendenan a juda mi carga Moirand bai coe n'e. E tabata biboe ainda.

Ora mi a poné riba un monton di jerba, el a habri su wowo i el a conocé mi, el a coné mi manoe i tabata papia: "Es bieuw lo no mira mi mas.... i .... esai .... lo kité.... di grunja toer dia.... contra mi."

Despues koe muchoe esfuerzo, primiendo mi na su coerazon, é tabata bisa: "Kaptein....corda.... es petji.... Biba Fran.... Mi no tabata comprendele mas. E tabata keha i reza, esai mi por a mira na su manonan huntoe. Algun ora despues é no tabata existi mas.

Den un hoeki basta aieuw separá nos a derêle i sombra di un cruz humilde ta tapa su graf.

had gebracht. Verleden week heeft het Hof van Justitie alhier in deze zaak uitspraak gedaan en den moordenaar veroordeeld tot 12 jaar dwangarbeid. Op te merken is wel bij dit vonnis, dat de opgelegde straf grooter is dan die, welke het Openbaar Ministerie requireerde. De eisch was slechts 5 jaar dwangarbeid.

Havennieuws.

Zondagmiddag keerde Hr. Ms. *Alkmaar* in onze haven terug van Jamaica, waarheen dat oorlogsschip den 24sten Mei tot vlaggevertoon vertrok.

***

In het laatst der vorige week is het lijk van den ongelukkigen LEANDER JANGA, die met de *Gouverneur van Heerdt* van Bonaire werd overgebracht naar Curaçao om in het krankzinnigen-gesticht te worden opgenomen en zich op die reis overboord wierp, op de gronden van de plantage Wacao aangespoeld.

Dr. J. P. Rojas Paúl.

In de afgeloopen week ontvingen wij, dankbaar voor de hooggeschatte attentie, welke ons door de toezending bewezen werd, de brochure getiteld: *Programa de Gobierno del Doctor Juan Pablo Rojas Paúl.*

Het boekje werd geschreven op aandringen der politieke vrienden van Dr. ROJAS PAÚL, ofschoon de schrijver zelf de noodzakelijkheid van het geschrift niet inzag, wijl zijne beginselen en richting in het bestuur genoeg bekend zijn.

In twaalf hoofdstukken zet Dr. ROJAS PAUL zijne denkwijze omtrent de verschillende punten van beheer uiteen en sluit dan met eenige beschouwingen over den tegenwoordigen politieken toestand met betrekking tot zijn eigen persoon en tot de achting, waarin de politiek voor nu en later bij hem staat.

In die brochure heeft vooral één woord ons getroffen, het is een krachtig, een fier woord, dat in beteekenis wint, wanneer men de omgeving beschouwt, waarin het gesproken wordt. Wij kunnen de bekoring niet weerstaan van het in zijn geheel uit te schrijven.

RELIGIÓN: parecerá hoy á muchos extraño que yo incluya esta palabra en un programa de gobierno, pero como yo creo que las sociedades no viven sólo de política, finanzas, ferrocarriles, presupuestos etc, y que hay intereses morales que ligan á las almas con lazos eternos, intereses que son fuerzas efectivas y de las más poderosas en el organismo social, desconocerlos y no ampararlos es uno de los más grandes errores del hombre público, que está en el deber de favorecer y defender las creencias de sus gobernados.

Tan lejos como estoy situado del libre pensador como del fanático, debo francamente declarar: que sostendré y defenderé, como gobernante la religión católica, apostólica, romana, que es la religión de nuestros padres y la que ama y practica con fervor nuestro buen pueblo: la sostendré y defenderé por propias convicciones y porque estoy íntimamente persuadido de que el sentimiento religioso es el generador fecundo de la moral sin la cual no hay virtud pública, ni privada.

Sé que esta declaratoria hará lanzar contra mí el dardo sarcástico y acerado de los incrédulos é intolerantes, pero me cuido muy poco de ello, y para confundirlos me bastaría referirlos al registro de los documentos más importantes de la época de la revolución de la independencia, que en todos ellos verán unánime y constantemente repetido el juramento de fidelidad á la Iglesia Católica; al testamento del Padre y Libertador de la Patria en donde encontrarán ratificada esta profesión de fé; y si ésto no les basta que lean el acta de nuestra Independencia en que, al estampar sus nombres nuestros valientes Próceres en esa grandiosa protesta que lanzaron al mundo y á los siglos, después de poner por testigo al Ser Supremo, de la justicia de sus procederes, concluyen con estas solemnes frases: "creyendo y defendiendo la Santa, Católica y Apostólica religión de Jesucristo, como el primero de nuestros deberes."

En dat bij Dr. ROJAS PAÚL het verschil van meening tusschen hem en het tegenwoordig Bestuur van Venezuela niet voortkomt uit haat of wraakzucht, maar uit oprechte liefde voor zijn vaderland, bewijst wel het plechtige woord aan het slot van het program:

Yo moriría tranquilo el dia en que, presidiendo el Gobierno de mi Patria, pudiera tener á mi lado al Jefe de la política que terminó el 20 de Mayo de 1889 con sus adeptos, al Jefe actual del Gobierno con los suyos, é ilustrándonos con sus consejos, á los hombres políticos que á uno y otro han combatido, todos unidos, todos abnegados, todos hermanos cobijados por los pliegues del pabellón tricolor, enseña de gloria y redención.

Een gedachtenis.

Ter herinnering aan den 5den Juni, den dag der plechtige inkomst van Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS hebben de Heeren R. SOUBLETTE & ZOON, de artistieke photografen van ons eiland, een drietal photografieën voor het publiek verkrijgbaar gesteld welke ons op verschillende punten van den weg de binnenkomst van Mgr. VAN BAARS weergeven.

Het eerste photografisch gezicht stelt ons het oogenblik voor, dat de stoet van de Koningin Emma-brug afkomt. Het rijtuig, waarin de Bisschop heeft plaats genomen, is op den voorgrond duidelijk zichtbaar, terwijl de Waterkant van Otrabanda met de menigte, die zich in den morgen van 5 Juni daar bevond, duidelijk uitkomt.

De tweede photographie, slechts eenige oogenblikken genomen na de eerste, geeft ons den Waterkant van Otrabanda te aanschouwen, toen de rijtuigen reeds in de Breede Straat verdwenen waren. Met haastigen spoed zien wij de menschen verdwijnen in de richting van de Windstraat en Breede Straat om getuige te zijn van Mgr.'s intrede in de Sint-Annakerk.

De derde groep verplaatst ons bij den ingang der Sint-Anna-Kerk in de Breede Straat, toen Mgr. na de plechtige intrede huiswaarts ging. Duidelijk is Z. D. H. op den voorgrond te zien en zij, die den Bisschop begeleiden, zijn eveneens goed te herkennen. Op den achtergrond ziet men de sierlijke eerepoort, welke door de feestcommissie werd opgericht.

Als *photographies instantanées* zijn deze gezichten uitstekend geslaagd, zelfs zonder vergrootglas zijn verschillende personen zeer goed te kennen. Wij hopen dan ook, dat de Heeren SOUBLETTE & ZOON voldoening mogen hebben van hun werk en deze portretten in ruimen kring mogen verspreid zien.

Jaarverslag van de K. W. I. M.

In de te Amsterdam gehouden algemeene vergadering van aandeelhouders van de Koninklijke West-Indische Maildienst is het verslag over 1896 uitgebracht. Het toont aan, dat de uitkomsten bevredigend zijn geweest. De 17 uit- en thuisreizen hebben een batig saldo opgeleverd van *f* 416,320.25.

Het totale bedrag van verschillende posten, dat van het bovengenoemde batig saldo afgaat, is *f* 230,560.77. Bij het overblijvende het saldo uit 1895 ad *f* 871.98 voegende, verkrijgt men als verdeelbaar winstsaldo *f* 186,631,16, hetwelk in staat stelt op de aandeelen een dividend van 8½ pct. uit te keeren.

De vloot onderging geen verandering; de schepen verkeeren alle in goeden staat van onderhoud. Een nieuw stoomschip, dat den naam zal voeren van *Prins Willem V* werd bij de Nederlandsche Scheepsbouw-Maatschappij besteld. De driewekelijksche dienst had zonder stoornis en geregeld plaats.

Averijen van eenige beteekenis kwamen niet voor. Het bestuur is voornemens in het najaar den dienst uit te breiden tot 2 maal 's maands. De beschikbare middelen zijn daarvoor voldoende, zoodat geene geldleening noodig is.

De stoomsloepen zijn gaandeweg op de reisrekeningen geheel afgeschreven en zijn thans onder den gewonen inventaris gebracht. De loods tot opslag van goederen te Amsterdam werd vrij aanzienlijk uitgebreid. De nieuwe steiger met pakhuizen te Paramaribo kwam gereed en voldoet goed. De nieuwe houten lichter, op Curaçao gebouwd, kwam in gebruik.

Het ondersteuningsfonds voor het personeel is gestegen tot *f* 21,941.57 [tegen *f* 17,155,97 op ult°. Dec. 1895]; voor ondersteuning etc. werd uitgegeven *f* 1392,65. Het reservefonds, waarin overeenkomstig de statuten 20% van de overblijvende winst wordt gestort, heeft daardoor thans *f* 80,090,37 bereikt.

De vergadering hechtte hare goedkeuring aan het verslag etc. en herkoos als commissarissen de heeren jhr. P. HARTSEN en H. B. KIP, die aan de beurt van aftreden waren.

NEDERLAND.

De Koninginnen op reis.

Uit Alt-Aussee (Stiermarken, Oostenrijk) werd aan de *N. Fr. Pr.* geschreven:

Het *Hotel am See* is voor de opneming van de nederlandsche Koningin en haar moeder geheel ingericht. De hooge gasten bewonen het verleden jaar gebouwde gedeelte het langs den oever van het meer; de geheele eerste en een deel van de tweede verdieping zijn daarvoor bestemd. De kamers op het meer zijn voor de Koninginnen, die aan de andere zijde voor het gevolg ingericht. Een heerlijk gezicht op het meer en den schilderachtigen Trisselwand heeft men vooral uit de salons van de vorstinnen, welke vertrekken gescheiden zijn door een kleine eetkamer, waar voor slechts twee personen gedekt is. Ook bij slecht weer moeten die gunstig gelegen vertrekken een aangenaam verblijf opleveren.

Voor watertochtjes zijn roeibooten met nederlandsche vlaggen ter beschikking van de Koninginnen gehouden, en het verbod, om de wandelwegen met rijwielen te bereiden, is door het gemeentebestuur ten behoeve van de hooge gasten opgeheven (?). De groothertog van Luxemburg heeft het schoone, goed onderhouden park van de villa *Nassau*, welke dicht in de buurt van het hotel *Am See* licht, ter beschikking van de Koninginnen gesteld.

Het vertrek van Hare Majesteiten uit Alt-Aussee is bepaald op 8 Juni. Na een oponthoud van twee dagen te Weimar en van twee dagen te Arolsen zullen zij 14 Juni op *Het Loo* aankomen.

Benoemingen.

De minister van Waterstaat, de heer Ph. W. van der Slijden, is benoemd tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Dr. P. J. H. Cuypers, architect van 's rijks museumgebouwen te Amsterdam, is bevorderd tot commandeur in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Verkiezingen.

Voor zoover tot nu toe bekend is, hebben de verkiezingen voor de Tweede Kamer van den Staten-Generaal den volgenden uitslag gehad: Gekozen 20 Katholieken, 13 Anti-revolutionairen en 22 Liberalen. De overige verkiezingen zijn nog niet bekend.

Leger.

De 2e luit. van het 5e reg. inf. L. Schutte, die voor den tijd van 2 jaar gedetacheerd wordt bij de landmacht in West Indië, wordt bestemd voor den dienst op Curaçao en zal den 8n Juli e. k. met het alsdan vertrekkend stoomschip van den Kon. West-Indischen maildienst zijn nieuwe bestemming volgen.

Dr. Leyds.

Volgens den berichtgever van *The Times* te Pretoria zal Dr. Leyds waarschijnlijk herkozen worden als Staats-secretaris, al is het dan ook maar alleen als een compliment, ofschoon een deel van den Volksraad den heer Fischer, een Vrijstaatsch advocaat begunstigt om den Hollandschen invloed te verminderen.

TYD-TAFEL.

DE STOOMSCHEPEN VAN "THE RED D LINE'

TUSSCHEN

NEW-YORK,

LA GUAYRA, PUERTO CABELLO, CURAÇAO, CORO EN MARACAIBO

1897	Caracas		Venezuela		Philadelph.a		Caracas		Venezuela		Philadelph.a	
Vertrekt van NEW YORK....	Mei	5	Mei	15	Mei	25	Juni	3	Juni	12	Juni	2
Komt aan te CURAÇAO	„	11	„	21	„	31	„	9	„	18	„	29
Vertrekt van „	„	12	„	22	Juni	1	„	10	„	19	„	30
Komt aan te PTO. CABELLO	„	13	„	23	„	2	„	11	„	20	Juli	1
Vertrekt van „	„	14	„	24	„	3	„	12	„	21	„	2
Komt aan te LA GUAYRA..	„	15	„	25	„	4	„	13	„	22	„	3
Vertrekt van „ ..	„	18	„	28	„	7	„	17	„	25	„	7
Komt aan te PTO. CABELLO	„	19	„	29	„	8	„	18	„	26	„	8
Vertrekt van „	„	19	„	29	„	8	„	18	„	26	„	8
Komt aan te CURAÇAO	„	20	„	30	„	9	„	19	„	27	„	9
Vertrekt van „	„	21	„	31	„	9	„	19	„	29	„	9
Komt LA GUAYRA aan .... om passagiers en *Mails* aan wal te zetten en in te nemen	„	22	Juni	1	„	10	„	20	„	30	„	10
Komt an te NEW-YORK....	„	28	„	7	„	16	„	26	Juli	6	„	16

Stoomschip Maracaibo

Vertrekt van CURAÇAO....	Mei	12	Mei	22	Juni	1	Juni	10	Juni	20	Juni	30
Komt aan te MARACAIBO....	„	13	„	23	„	2	„	11	„	21	Juli	1
Vertrekt van "	„	18	„	28	„	6	„	17	„	26	„	[illegible]
Komt aan te CURAÇAO......	„	19	„	29	„	7	„	18	„	27	„	[illegible]

De Stoomschepen van deze lijn zijn expresselijk in Philadelphia voor deze vaart gebouwd en hebben zeer geriefelijke kajuiten voor passagiers.

RIVAS, FENSOHN & Cia.,
Agenten.